

УДК 94-051(477)(092)Біл(045)

*Михайло Митровка,
заслужений працівник культури України*

Галина Біланіч: штрихи до портрета (до 55-річчя від дня народження)

Цьогоріч святкує ювілей Галина Петрівна Біланіч, кандидат історичних наук, доцент, яка майже 20 років присвятила Ужгородському коледжу культури і мистецтв (з вересня 2019 р. — Ужгородський інститут культури і мистецтв) та продовжує віддавати сили й досвід викладацькій і науковій роботі на кафедрі соціокультурної діяльності.

Г. Біланіч народилася 8 червня 1966 р. у селі Углі Тячівського району в родині вчителів. Закінчивши 1981 р. Великоугодзьку восьмирічну школу, продовжила навчання в Хустському культурно-освітньому училищі, де здобула спеціальність "Бібліотекар середньої кваліфікації". В юнацькі роки виявила хист до педагогічної роботи й працювала старшою піонервожатою Великоугодзької восьмирічної школи. Учні полюбили молоду наставницю, поважали за душевність, теплоту та чуйність.

У 1985 р. Галина Петрівна стала студенткою історичного факультету Ужгородського державного університету (нині — Ужгородський національний університет), після закінчення якого дев'ять років працювала вчителем історії Великоугодзької неповної середньої школи.

З вересня 2001 р. доля Галини Петрівни нерозривно пов'язана з Ужгородським коледжем культури і мистецтв, де вона пройшла шлях від викладача історії до заступника директора з виховної роботи. Саме тут формувалося коло її інтересів як педагога та науковця.

Активна життєва позиція, комунікабельність, тактовність, уміння із різноманіття фактів виділити суттєве, оперативно ухвалювати рішення у складних виробничих ситуаціях допомогли Г. Біланіч ствердитися в педагогічній, науковій і громадській роботі.

Тривалий час обіймала посаду заступника директора з виховної роботи, впродовж 2002—2017 рр. здійснювала комплекс заходів із координації дій викладачів, керівників академічних груп і психологічної служби з підготовки спеціалістів галузі культури нової генерації — ініціативних, здатних глибоко усвідомлювати національну ідентичність, вміло використовувати світовий досвід і бути рівноправними партнерами у спільному європейському домі.

Галина Петрівна — викладач демократичного типу й докладає багато зусиль до розбудови навчального закладу та вдосконалення освітнього процесу. Завжди сповнена енергії, творчих планів і задумів, любить та поважає студентів, йде назустріч кожному, намагаючись допомогти. Успішно впроваджує в освітній процес сучасні технології, форми й методи проведення лекцій, семінарських і практичних занять, контролю за самостійною роботою студентів, вносить пропозиції щодо усунення негативних та закріплення позитивних тенденцій. Г. Біланіч творчо ставиться до організації навчання, прагне урізноманітнити процес викладання.

Неодноразово проводила відкриті уроки, години пам'яті. Цікавими є її лекції із дисциплін "Історія української державності і культури", "Сучасний культурний процес", "Країнознавство", "Масова та елітарна культура", "Історія та теорія соціокультурної діяльності", "Менеджмент соціокультурної діяльності", "Культурологія".

Зі збагаченням досвіду навчально-виховної роботи особливу увагу Галина Петрівна приділяє постійному єднанню традицій і новаторства, створенню ситуації успіху та сприятливих умов для повноцінної діяльності кожного студента, розвитку особистості через систему студентського самоврядування, організації позакласних заходів, що охоплюють навчальну, творчу та спортивну сфери.

Для Г. Біланіч виховна робота — це насамперед виявлення найкращих рис і здібностей студентів, а основою спілкування з молоддю є її світоглядна культура, громадська позиція, мудрість та людяність. Разом зі студентами вона шукає істину, сперечається, іноді навіть помиляється. З такими думками йде до них на збори, виховну годину, вечір відпочинку, в туристичний похід. Не шкодує ані часу, ані сил, щоб зробити ці заходи цікавими та насиченими.

Галина Петрівна твердо переконана, що викладач має постійно вдосконалювати фаховий, науковий і методичний рівні. Її наукова діяльність тісно пов'язана з активною участю в роботі багатьох міжнародних, всеукраїнських, регіональних, вишівських наукових, науково-методичних конференцій, семінарів, симпозіумів із проблем діяльності видавництва "Карпати", використання краєзнавчих матеріалів у процесі вивчення суспільно-гуманітарних і художньо-естетичних дисциплін, культури соціального підприємництва, застосування smart-технологій у викладанні культурологічних дисциплін, упровадження ідей В. Сухомлинського під час підготовки працівників сфери культури й мистецтва у закладах вищої освіти.

Тематика виступів Г. Біланіч свідчить про широке коло її наукових зацікавлень: книгознавство, бібліотекознавство, видавнича справа, краєзнавство, педагогіка крізь призму впровадження культурологічно-гуманістичних ідей в освітній процес. Не можемо оминати увагою такі цікаві доповіді, як "Карпати" — книго-видавничий форпост на крайньому Заході України" (2005); "Василь Стус як правозахисник" (2008); "Видавнича діяльність "Карпат" у краєзнавчому русі Закарпаття" (2014); "Роль Тараса Шевченка у висвітленні української історії гайдамацьких рухів" (2014); "Вплив видавничої діяльності "Карпат" на простір молодіжної соціальної взаємодії" (2018); "Видавнича діяльність про Карпатську Україну" (2019); "Культурні напрями та традиції в Україні: стан та перспективи" (2020); "Упровадження та застосування smart-технологій під час викладання

культурологічних дисциплін" (2020); "Українська культура як життєва сила суспільства в умовах викликів сьогодення" (2021) та інші.

Робота в бібліотеках та архівах, участь у численних науково-практичних конференціях, стажування, курси підвищення кваліфікації, тісні контакти з кафедрами книгознавства, бібліотекознавства та соціокультурної діяльності Київського національного університету культури і мистецтв — все це допомагає Г. Біланіч у науковій роботі. Зокрема, Галина Петрівна опублікувала 35 наукових та навчально-методичних праць у вітчизняних і закордонних виданнях, у тому числі 5 монографій, поміж яких — 1 одноосібна та 4 колективні.

Наполегливість і плідна багаторічна праця в галузі дослідження історичного краєзнавства Закарпаття далися взнаки під час підготовки монографії "Книговидавничий форпост. Видавнича діяльність "Карпат" як джерело вивчення історії України (1941—1991 рр.)" (Ужгород: Карпати, 2005).

Галина Петрівна однією з перших серед викладачів свого навчального закладу захистила кандидатську дисертацію "Видавнича діяльність "Карпат" у краєзнавчому русі України" та 2007 р. отримала диплом кандидата історичних наук.

Дослідження Г. Біланіч здобули схвальні відгуки опонентів і наукової громадськості, адже відкривають широкому загалові цікавий матеріал, що й досі домінує у працях, присвячених книговидавничій справі регіону. Значною мірою успіх дисертаційного дослідження зумовлено актуальністю теми. Посилання на численні архівні фонди, звернення до першоджерел, введення їх до широкого наукового обігу принципово збагачують вітчизняну науку.

У розвідці Г. Біланіч ґрунтовно розглянула питання становлення й розвитку книговидавничої справи Закарпаття, проаналізувала репертуар літератури, випущеної у світ видавництвом "Карпати" за певний хронологічний період, порушила й осмислила проблеми вдосконалення організації книговидання. Авторка також висвітлила окремі питання внутрішньовидавничої роботи, основні тематичні напрями книговидання. Торкаючись формування книговидавничої системи, вчена позиціонує її як важливу ділянку культурного будівництва краю.

Основні положення дисертації розкрито в численних публікаціях, що побачили світ, зокрема, й на шпальтах журналу "Вісник Книжкової палати":

1. "Карпати" — книговидавничий форпост на крайньому Заході України // Вісник Книжкової палати. — 2003. — № 12. — С. 4—6.
2. Художня література "Карпат" в дорозі до читача // Бібліотечна планета. — 2004. — № 4. — С. 15—17.
3. Спільне книговидання "Карпат" і видавництво Угорщини: унікальний досвід (1958—1990 рр.) // Науковий вісник Ужгородського національного університету. — Ужгород, 2004. — Вип. 9. — С. 82—87.

4. Екологічні проблеми у виданнях "Карпат" // Вісник Книжкової палати. — 2004. — № 5. — С. 12—14.

5. Краєзнавча і туристична література "Карпат" і розмаїття тематики, багатомовність // Вісник Книжкової палати. — 2004. — № 7. — С. 10—13.

6. Випуск "Карпатами" спільних книг у співдружності з іншими видавництвами // Вісник Книжкової палати. — 2004. — № 6. — С. 5—7.

7. Початок книгодрукування на Закарпатті та стародруки // Вісник Книжкової палати. — 2005. — № 11. — С. 40—42.

8. Започаткування слов'янського (кириличного) книгодрукування на Закарпатті // Питання культурології: збірник наукових статей. — Київ: КНУКІМ, 2005. — Вип. 21. — С. 16—23.

Отже, Г. Біланіч приділяє багато уваги питанням розвитку культури на Закарпатті, зокрема становленню книгодрукування, зародженню бібліотечної та газетної справи, діяльності видавництва "Карпати", пов'язаної з випуском художньої та краєзнавчої літератури, екологічними проблемами, порушеним у виданнях, відкриттям молодих талантів тощо.

Цінною є науково-методична спадщина Г. Біланіч, до якої належать навчально-методичні посібники, створені одноосібно та у співавторстві, як-от: "Формування педагогічної культури майбутнього вчителя в процесі навчання (2006); "Мистецтво України" (співавтори — Л. Гамаль, М. Кордиш, 2010); "Розвиток пізнавальної самостійності студентів через організацію роботи з історичними документами на заняттях з навчальної дисципліни "Історія України" (співавтор — В. Могорита, 2011); "Художня культура України" (співавтор — І. Клим, 2020).

Нині Галина Петрівна працює на кафедрі соціокультурної діяльності, викладає навчальні курси: "Історія української державності і культури", "Сучасний культурний процес", "Менеджмент соціокультурної діяльності", "Історія та теорія соціокультурної діяльності", "Галузі культурної індустрії". Крім того, знаходить час і на громадську роботу, є членом обласних осередків товариств, зокрема Спільки жінок України імені Олени Теліги та Центру гендерної освіти при Ужгородському національному університеті.

За успішну працю в навчальному закладі Г. Біланіч нагороджено Почесними грамотами департаментів культури, освіти, у справах молоді і спорту обласної державної адміністрації, Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, а згідно з рішенням атестаційної колегії Міністерства освіти України від 9 лютого 2021 р. присвоєно вчене звання доцента кафедри соціокультурної діяльності.

Зичимо ювілярці подальших творчих успіхів і наукових досягнень, міцного здоров'я та добробуту!

Надійшла до редакції 15 травня 2021 року

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ПР від 31.12.2015.

Формат 60x84¹/₈. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 179 пр. Зам. 38.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html